

JUSTITSMINISTERIET

Politi- og Strafferetsafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 4. februar 2016
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Thomas Jørn Rasmussen
Sagsnr.: 2016-0030-4071
Dok.: 1840994

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 176 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 8. januar 2016. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Peter Kofod Poulsen (DF).

Søren Pind

/

Lasse Boje

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 176 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren kommentere artiklen, "Senioranklager lod dømte menneskesmuglere blive i Danmark", EkstraBladet, den 7. januar 2016, redegøre for sagens forløb, og oplyse, om der efter ministerens opfattelse er internationale konventioner, der forhindrer, at Danmark som udgangspunkt udviser menneskesmuglere i sager som den, der omtales i artiklen?”

Svar:

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Rigsadvokaten, der har oplyst følgende:

”Den sag, der er omtalt i spørgsmålet, har været behandlet af Statsadvokaten i Viborg. Jeg har derfor til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra statsadvokat Jan Reckendorff, Statsadvokaten i Viborg.

1. Statsadvokaten har om den konkrete straffesag bl.a. oplyst, at der er tale om en sag, hvor seks iranske statsborgere, født henholdsvis i 1954, 1960, 1980, 1982, 1983 og 1985, ved dom afsagt af Retten i Århus den 30. juni 2014 blev idømt fængsel mellem 5 måneder og 1 år for overtrædelse - til dels som forsøg - af straffelovens § 125 a, jf. udlændingelovens § 59, om menneskesmugling. Der var rejst tiltale i seks forhold. Alle var tiltalt i fire af forholdene. Der skete frifindelse i et af disse forhold samt delvis frifindelse i et andet af forholdene, da de pågældende i dette forhold alene blev dømt for overtrædelse af udlændingeloven. De pågældende blev endvidere udvist af Danmark med indrejseforbud i 6 år. Om udvisningsspørgsmålet anførte byretten følgende i dommen:

”Hjemlen til udvisning af de tiltalte findes i udlændingelovens § 22, nr. 5. Da forhold 1 og 2, som de tiltalte er fundet skyldige i, er begået inden den 1. juli 2011, skal de tiltalte i anledning af disse forhold udvises, medmindre de forhold, der er nævnt i udlændingelovens § 26, stk. 1, taler afgørende derimod, jf. den dagældende udlændingelovs § 26, stk. 2. Da forhold 5 er begået efter den 1. juli 2011 følger det af den nugældende bestemmelse i udlændingelovens § 26, stk. 2, at en udlænding skal udvises efter §§ 22-24, medmindre det vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser.

To voterende stemmer for at tage udvisningspåstanden til følge i medfør af udlændingelovens § 22, nr. 5, jf. § 23, nr. 1, for så vidt angår A, B, C,

og D [anonymiseret her], og i medfør af udlændingelovens § 24, nr. 1, jf. § 22, nr. 5, for så vidt angår E og F [anonymiseret her]. De forhold, der er nævnt i udlændingelovens § 26, stk. 1, taler således efter disse voterendes vurdering ikke afgørende mod udvisning. Udvisningen vil heller ikke være i strid med Danmarks internationale forpligtelser.

Disse voterende lægger herved vægt på, at ingen af de tiltalte har haft lovligt ophold i Danmark i mere end de sidste 9 år. De er alle kommet til Danmark som voksne. Bortset fra A og B taler de kun i begrænset omfang dansk. De har efter de foreliggende oplysninger fortsat en vis tilknytning til Iran. Der foreligger ikke oplysninger om, at de nu har en særlig stærk tilknytning til herboende personer, bortset fra B, der også er voksen og datter til C og E og dermed søster til F, A og D. Endelig taler udvisningens konsekvenser for deres herboende familiemedlemmer, herunder i relation til familiens enhed, heller ikke afgørende mod udvisning.

En voterende stemmer for alene at udvise de tiltalte betinget, jf. udlændingelovens § 24 b. Denne voterende finder således, at de forhold, der er nævnt i udlændingelovens § 26, stk. 1, taler afgørende mod udvisning, og at udvisning vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser.

Denne voterende lægger herved vægt på, at forhold 1 og 2, som de tiltalte er fundet skyldige i, er begået for mere end 4 år siden. B og A taler flydende dansk. De har netop fået en datter. E har dårligt helbred. B, der også er voksen og datter af C og E og søster til F, A og D, bor her. Hvis nogle af de tiltalte udvises, vil det indebære et voldsomt indgreb i forhold til B og de tiltalte, der ikke udvises, og dermed hensynet til familiens enhed.

Efter stemmeafgivningen tager retten udvisningspåstandene til følge.”

Fem af de tiltalte ankede dommen til frifindelse, subsidiært til formildelse af straffen, herunder således at de frifandtes for udvisningspåstanden. Anklagemyndigheden kontraankede til skærpelse med påstand om domfældelse i overensstemmelse med tiltalen for byretten for så vidt angik alle seks tiltalte. Det vil sige med påstand om (ubetinget) udvisning af de tiltalte.

2. Om sagens behandling i landsretten har statsadvokaten oplyst, at den var berammet til at begynde den 2. december 2015

med 18 retsmøder frem til februar 2016. Under den første retsdag foreslog en af forsvarerne, at de tiltalte frafaldt deres påstand om frifindelse, mod at anklagemyndigheden frafaldt påstanden om (ubetinget) udvisning.

Den mødende anklager oplyste, at anklagemyndigheden ville være interesseret i at fremme sagen som udmålingsanke, hvor beviserne for de tiltaltes skyld ikke prøves, således at anklagemyndigheden ville påstå stadfæstelse af fængselsstraffen og betinget udvisning.

Ved begyndelsen af sagens andet retsmøde den 3. december 2015 oplyste samtlige forsvarere, at de havde drøftet sagen med deres klienter, og at de var enige om at frafalde deres bevisanke, mod at anklagemyndigheden nedlagde påstand om betinget udvisning. Dog fastholdte F sin anke vedrørende straffen, men alene med påstand om at den af byretten udmålte straf blev gjort helt eller delvist betinget, eventuelt med vilkår om samfundstjeneste.

Anklageren meddelte herefter landsretten, at påstanden blev ændret i overensstemmelse hermed. Sagen blev således ændret fra at være en bevisanke til en udmålingsanke, og anklagemyndigheden nedlagde påstand om betinget udvisning.

3. Statsadvokaten har oplyst, at en vicesstatsadvokat hos Statsadvokaten i Viborg blev orienteret om aftalen med forsvarerne ved en mail den 2. december 2015, dvs. efter at anklageren i retten havde tilkendegivet, at anklagemyndigheden var villig til at indgå aftalen. Herefter blev statsadvokaten selv orienteret om aftalen. Den mødende anklager blev underrettet om, at det var problematisk at indgå en sådan aftale, og at muligheden for at komme ud af aftalen skulle drøftes næste morgen.

Spørgsmålet blev herefter drøftet i statsadvokaturen om morgenen den 3. december 2015 før retsmødets begyndelse, herunder med statsadvokaten. Da samtlige forsvarere imidlertid efter drøftelser med deres klienter efter retsmødets afslutning den 2. december 2015 var enige om at frafalde deres bevisanke, mod at anklagemyndigheden nedlagde påstand om betinget udvisning, var det statsadvokaturens opfattelse, at det ikke var muligt at trække anklagemyndighedens tilsagn om at ændre sin ankepåstand tilbage.

Vurderingen heraf beroede bl.a. på princippet om bindende påtalebegrænsning, hvorefter anklagemyndigheden kan blive bundet af processuelle skridt eller tilkendegivelser om f.eks. tiltalens omfang, der er fremsat overfor de tiltalte under straffesagens behandling.

Vicestatsadvokaten meddelte herefter den mødende anklager, at hun måtte nedlægge påstand i overensstemmelse med den tilkendegivelse, hun havde afgivet i forbindelse med retsmødet den 2. december 2015.

Statsadvokaten har videre oplyst, at byrettens dom herefter ved Vestre Landsrets ankedom af 8. december 2015 blev stadfæstet med de ændringer, at fem af de tiltalte alene blev udvist betinget på vilkår af, at de i en prøvetid på 2 år ikke begår strafbart forhold, som kan give anledning til udvisning efter udlændingelovens §§ 22-24.

Som begrundelse for afgørelsen anførte landsretten følgende:

”Efter sagens samlede omstændigheder og parternes samstemmende påstande gøres udvisningen af de øvrige tiltalte betinget, jf. udlændingelovens § 24 b.”

Frihedsstraffen for F blev endvidere gjort betinget med vilkår om samfundstjeneste, og F blev som følge heraf frifundet for påstanden om udvisning. Denne del af afgørelsen har således ikke tilknytning til den af anklagemyndigheden indgåede aftale, da det følger af loven, at der i et tilfælde som det foreliggende, hvor der idømmes en betinget frihedsstraf, skal ske frifindelse for påstanden om udvisning.

4. Om baggrunden for, at den mødende anklager indgik den ovennævnte aftale, har statsadvokaten oplyst, at det efter den mødende anklagers anklagerfaglige vurdering var højst sandsynligt, at landsretten efter en samlet vurdering af sagens omstændigheder ville ændre byrettens doms bestemmelse om udvisning fra en (ubetinget) udvisning til en betinget udvisning, og at procesøkonomiske grunde derfor talte for at indgå aftalen, som en af forsvarerne som anført tog initiativet til.

Statsadvokaten har overfor Rigsadvokaten tilkendegivet, at det efter hans opfattelse var en fejl, at den mødende anklager indgik en sådan aftale. Den mødende anklager skulle således have afvist at indgå i drøftelser med forsvarerne om at indgå en aftale, uanset at hun ud fra et anklagerfagligt skøn fandt, at sagen højst sandsynligt ville ende med en betinget udvisning, således at det blev overladt fuldt og helt til landsretten at vurdere, om betingelserne for (ubetinget) udvisning var opfyldt.

5. For så vidt angår spørgsmålet om, hvorvidt internationale konventioner forhindrer udvisning i en sag som den foreliggende har statsadvokaten anført, at der i sager om udvisning skal ske en konkret vurdering af, om udvisning vil være mulig inden for rammerne af Danmarks internationale forpligtelser, og det er den klare hovedregel i tilfælde, hvor udlændinge

idømmes frihedsstraf for begået kriminalitet, at der skal ske (ubetinget) udvisning, og at (ubetinget) udvisning kun vil kunne udelades, hvis det vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser. Statsadvokaten har i den forbindelse henvist til Rigsadvokatens meddelelse nr. 5/2006 (seneste revideret juni 2015), afsnit 4.1.2.1, hvor udlændingelovens § 26, stk. 2, om Danmarks internationale forpligtelser gennemgås.

Statsadvokaten har endvidere henvist til afsnit 4.3.1.1 i meddelelsen, hvoraf det fremgår, at det vil bero på en helt konkret vurdering af omstændighederne i den enkelte sag, om udvisning vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser, og i denne vurdering vil bl.a. indgå praksis fra Menneskerettighedsdomstolen.

Statsadvokaten har anført, at to af byrettens dommere i den konkrete sag som nævnt ikke fandt, at udvisning ville være i strid med Danmarks internationale forpligtelser, hvorimod den tredje dommer kom til det modsatte resultat og henviste til ”hensynet til familiens enhed”.

Landsretten ændrede byrettens dom, således at de pågældende alene blev betinget udvist og henviste som anført ovenfor til ”sagens samlede omstændigheder og parternes samstemmende påstande”.

Statsadvokaten har endvidere anført, at anklagemyndigheden som nævnt ikke burde have ændret sin påstand om stadfæstelse af byrettens beslutning om (ubetinget) udvisning af de pågældende, hvilket ville have medført, at landsretten ikke kunne henvise til ”parternes samstemmende påstande” som (delvis) begrundelse for alene at udvise de pågældende betinget.

Endelig har statsadvokaten anført, at det ikke er til at vide, hvorvidt landsrettens dom ville være faldet anderledes ud, hvis anklagemyndigheden havde fastholdt sin oprindelige påstand, men at det i hvert fald kan konstateres, at et flertal af dommerne i byretten ikke fandt, at internationale konventioner forhindrede udvisning af de pågældende.

6. Statsadvokaten har endelig oplyst, at sagen har givet anledning til, at han har udsendt retningslinjer til anklagerne hos statsadvokaturen, hvor det bl.a. fremgår, at ændring af ankepåstande mv. i sager om udvisning i ”mildere” retning, skal drøftes med ledelsen, inden en eventuel ændring eller tilkendegivelse herom sker.

7. Jeg er enig i, at anklagemyndigheden i en situation som den foreliggende, hvor anklagemyndigheden i byretten havde fået medhold i en nedlagt påstand om udvisning, og hvor de faktuelle omstændigheder ikke havde ændret sig ved sagens behand-

ling i landsretten, ikke burde have ændret sin påstand om stadfæstelse af byrettens afgørelse.

Jeg har endvidere noteret mig, at statsadvokaten har taget skridt til at sikre, at spørgsmålet om ændring af ankepåstande i sager om udvisning nu skal forelægges ledelsen hos statsadvokaturen, inden en eventuel ændring eller tilkendegivelse herom sker.

I øvrigt kan jeg mere generelt oplyse, at anklagemyndigheden gennem min ovennævnte meddelelse nr. 5/2006 om udvisning ved dom (senest revideret juni 2015), er instrueret om, at der altid skal nedlægges påstand om udvisning, hvis anklagemyndigheden vurderer, at betingelserne for udvisning er opfyldt. Det følger heraf bl.a., at anklagemyndigheden i en situation som den foreliggende ikke kan indgå en aftale om at opgive en tidligere nedlagt påstand om udvisning.”

Ingen skal være i tvivl om, at det er regeringens holdning, at reglerne om udvisning skal strækkes så langt, som Danmarks internationale forpligtelser tillader. Derfor har jeg også tilkendegivet over for rigsadvokaten, at jeg finder det af afgørende betydning, at sager om alvorlig eller gentagen kriminalitet, i hvilke anklagemyndigheden har vurderet, at betingelserne for udvisning er til stede, fremmes så langt, som det er muligt.

I forhold til den konkrete sag, som spørgsmålet angår, har jeg noteret mig, at Statsadvokaten i Viborg over for Rigsadvokaten har tilkendegivet, at det efter statsadvokatens opfattelse var en fejl, at den mødende anklager indgik en aftale om begrænsning af påtalen om udvisning af de tiltalte. Jeg har endvidere noteret mig, at statsadvokaten har taget skridt til at sikre, at spørgsmålet om ændring af påstande i sager om udvisning nu skal forelægges ledelsen hos statsadvokaturen, inden en eventuel ændring eller tilkendegivelse herom sker.